

Arnt

Trykkladdit 14/8-1972

LIV MED QUISLING

Av ANITA FLEI-
ME SYVERSEN
og LINE MØL-
LER (foto)

LARSBRÅ- TEN (VG)

Bonden på den idylliske gården i Høland har stabburet stappfullt av bøker og dokumenter.

Denne uken leverte han sitt historiske manus på 900 sider(!) til Aschehoug – bind 2 i biografien om Quisling, «En fører for fall».

Isgutt, historiker, professor, kommentator, synser og forfatter Hans Fredrik Dahl (52) avslutter nå syv års intenst gravearbeid.

Tålmodig har han pløyet arkiver i Norge og Tyskland, lest bunkevis med brev og annen dokumentasjon. Intervjuet venner, ministere, familie og anonyme kilder. Faktisk har han levd tett innpå Quisling i til sammen 11 år.

– Jo, takk, jeg kjenner Quisling meget godt, sier Dahl beskjedent.

– I bind 1, «En fører blir til», skildrer jeg Vidkun Quislings «gode» hensikter for krigen, sier forfatteren.

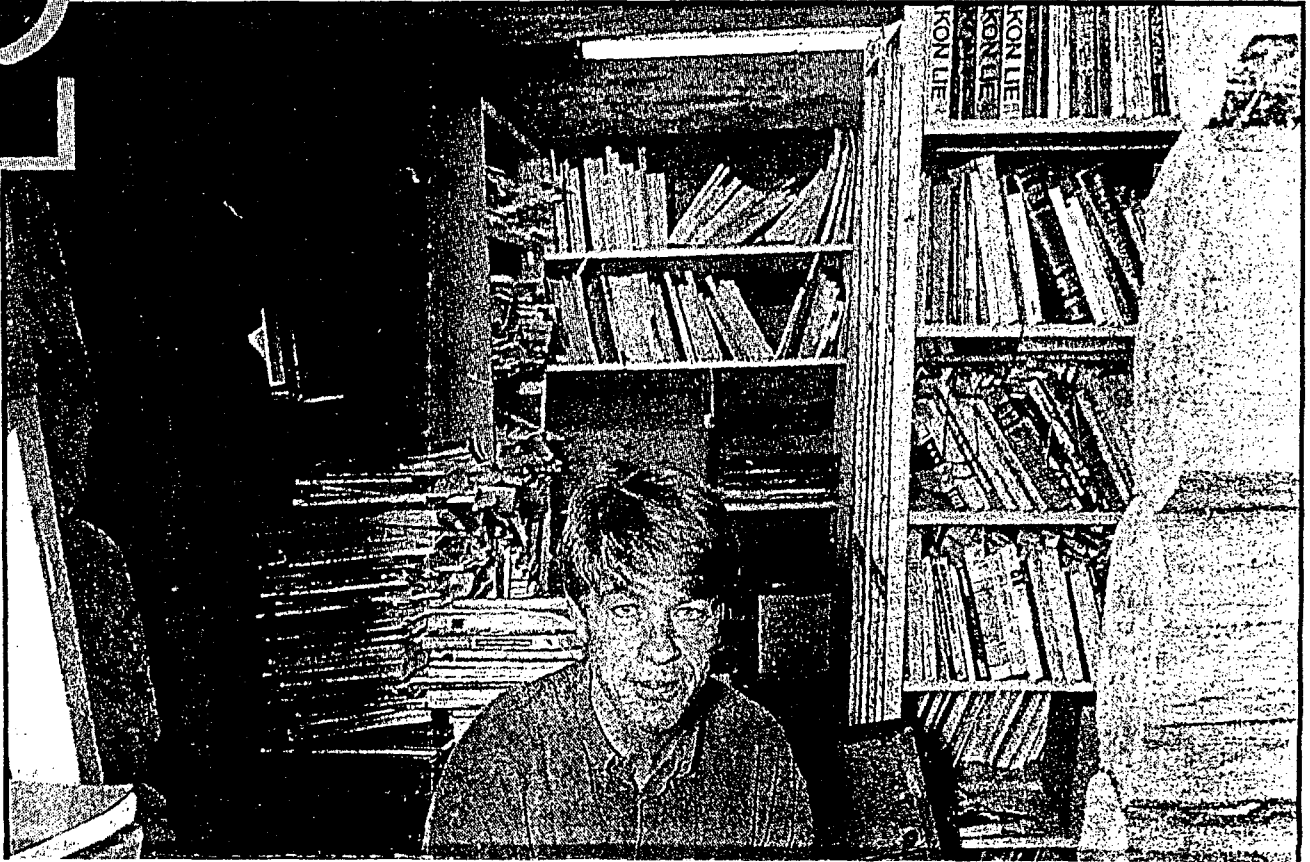
Vakte reaksjoner

Det vakte reaksjoner at skjellsordet og forrædereren også ble omtalt i til dels positive ordelag.

Men boka fikk strålende kritikker og terningkast seks av VGs anmelder Øystein Sørensen.

Nå kommer bind 2 som skildrer de slette resultater.

– Jeg har personlig forandret syn på

105853

positive utslag.
Sittesakerhørsk Oksip på jondiskontakker og terningkast søks av VGs anmelder Øystein Sørensen.

Nå kommer bind 2 som skildrer de slette resultater.

— Jeg har personlig forandret syn på Quisling under dette arbeidet. Fra ubetydelig, talentløs og evneveik — til en teoretisk, interessant og reflektert person. Det er på tide at folk får et mer nyansert bilde, sier Hans Fredrik Dahl.

Han har hatt gleden av å jobbe i arkiver i Frelburg, Bonn og Koblenz.

— Jeg har hatt særlig nytte av min tid i Heinrich Himmlers arkiv, som er inakt. Og noe av det viktigste jeg har fått dokumentert, er at Quislings generelle betydning for Hitler er mye større enn det vi har trodd.

Han fikk virkelig Hitler til å endre sitt politiske konsept. Under rettssaken i 1945 møtte Quisling bare han for sin påstand om at Norge og Tyskland skulle inngå et forbund — som en del av et europeisk fellesmarked. Han ble dømt nord og ned, men min dokumentasjon viser at det ikke var bare skryt. Både utenriksminister Ribbentrop og Joseph Goebbels var svært interessert i Quislings planer, sier Hans Fredrik Dahl.

Mye krutt

Den nye boka begynner en blåsende høstdag og tar for seg perioden fra 1939 til 1945. Her det det garantert mye krutt.

— Mot slutten av krigen følte Quisling seg veldig sviktet av Hitler. Og han var utvilsomt en politisk tragedie, sier Dahl, som har gått nøye inn på førerens siste dager og selve henrettelsen.

— Han satt og spiste småkaker og drakk kaffe på sin celle — før henrettelsen, som ble utsatt i to timer, fordi man ventet på politipresident Seidenfaden fra København. Dette faktum hopper politirapporten glatt over, sier Dahl. Han har basert mye av historien på brevene til Maria Quisling og det Vidkun selv har skrevet.

— Det har vært spesielt interessant å gjennomgå rettssaken.

Han fikk en streng dom, og ble nok uskyldig dømt på flere punkter. Blant annet er han uskyldig dømt for drapet på Viggo Hansteen, sier Hans Fredrik Dahl.

Dødsstraffen for høyforræderi står seg selvfølgelig, men jeg mener Quisling ikke alltid var konspiratoren. Hans medarbeider og senere minister, Albert Viljam Hagell, spilte hovedrollen ved en rekke anledninger — og Quisling ble

MYE NYTT: — Noe av det viktigste jeg har fått dokumentert, er at Quislings betydning for Hitler er mye større enn det vi har trodd. Her er Hans Fredrik Dahl i stabburet på gården Larsbråten, som han har innredet til bibliotek.

dømt for mye av det Hagell stod bak, sier Dahl.

Han serverer hjemmebakket brød og nylagte egg fra gården han har etter sine besteforeldre. 200 mål kornåker og 4000 mål skog strekker seg så langt øyet kan se, rundt det hvitmalt hovedhuset. To dølehester, 20 høner, en hund og en katt tar livet med ro. Det hersker en deilig stillhet og er utvilsomt et fredelig drømmested for en forfatter. Men Hans Fredrik Dahl har også jobbet med Quisling-boka fra sitt kjellerkontor i Oscars gate i Oslo.

— Som historiker har det vært ekstra morsomt å få så mange henvendelser

fra folk. Det er vi ikke bortskjemt med. Og det har vært menneskelig utfordrende å oppleve at dette er Norges mest hatede mann. Min oppgave har vært å skrive uten hat, men kjellig og objektivt, sier han.

Etter syv år som kultureddaktør i Dagbladet begynte han å grave i Quisling-arkiver i 1985.

— Forarbeidet har tatt fem år, og de siste to årene har jeg brukt til å skrive. Innspurten har vært hektisk i sommer, og manus til bind 2 teller 900 sider — men jeg skal stryke en hel masse, beroliger han leende.

Vi kan likevel vente oss en solid «murstein» på rundt 600 sider.

— Det er deilig endelig å være ferdig, smiler bonden som nå er mest opptatt av årets avling, men ikke anser seg som medlem av hylekoret.

— Kornhøsten ser ikke så verst ut, den, sier han og rusler over tunet i sine rosemalte tresko. Nå vender snart medieprofessor Dahl tilbake til jobben ved Universitetet på Blindern. I november lanseres Quisling-bok nummer to av Aschehoug Forlag. Den 16. boka i Hans Fredrik Dahls forfatterskap.

PS! Han er for lengst i gang med å skrive bind 3 om NRKs historie...